

Pronomenval i skolan

Karin Milles

Södertörns högskola, karin.milles@sh.se

För en ung människa är det viktigt att bli sedd och respekterad som den är. Unga transpersoner möter många svårigheter och utmaningar, och en av dem är att få omgivningen att använda rätt pronomen. Ett uppmärksammat fall är DO-anmälan mot skolan där en lärare av religiösa skäl vägrade att kalla en elev för “hen”. Forskning har också visat att många unga transpersoner möter olika typer av motstånd i skolan (Schmitt 2022). Men vi vet för lite om vilken roll pronomenvalen spelar i detta, och vi vet ännu mindre om hur lärarna upplever och hanterar elevernas pronomenval.

Jag har därför gjort en enkät- och intervjustudie av hur lärare hanterar elevers pronomenval i den svenska skolan i dag. Jag har analyserat materialet med hjälp av begrepp som *alliering* (Broido 2000), *cisnormativitet* (Serano 2007), *administrativt våld* (Spade 2015) och *diskursivt arbete* (Milles 2020).

Studien visar att många skolor saknar gemensamma riktlinjer men att pronomenvalen numera sällan leder till öppna konflikter. Lärarna kan grovt delas in i tre grupper: dom allierade, dom och dom skeptiska. Vilken lärare eleven har påverkar hans möjligheter att byta pronomen. Dom allierade lärarna tar på sig att stötta försiktiga och skeptiska lärare, ibland tillsammans med engagerade eller berörda elever. Andra faktorer som kan påverka är exempelvis klassrumskultur och administrativa villkor. Jag kommer avsluta föredraget med att diskutera vilka utmaningar skolan har för att skapa en inkluderande skola för alla.

Referenser:

- Broido, E. M. (2000). The development of social justice allies during college: A phenomenological investigation. *Journal of College Student Development*, 41(1), 3–18.
- Milles, K. (2020). Slidkrans, mansplain och Adam Berit: Diskursivt arbete som begreppsutveckling och PR-trick. In S. Haapamäki, L. Forsman, & L. Huldén (Eds.), *Svenskans beskrivning 37: Förhandlingar vid trettiosjunde sammankomsten, Åbo 8-10 maj 2019* (pp. 24–38). Åbo: Åbo Akademi.
- Schmitt, I. (2022). Transgressing purity: Intersectional negotiations of gender identity in Swedish schools. *Journal of LGBT Youth*, 20(1), 93–111.

- Serano, J. (2007). *Whipping Girl: A Transsexual Woman on Sexism and the Scapegoating of Femininity*. Seattle, WA: Seal Press.
- Spade, D. (2015). *Normal Life: Administrative Violence, Critical Trans Politics, and the Limits of Law*. Brooklyn, NY: South End Press.